

Ümmet fikri öldü mü?

Akif Emre

Ekim 30, 2014, <http://www.dunyabulteni.net/yazar/akif-emre/19942/ummet-fikri-oldu-mu>

"Ümmet fikri öldü mü" sorusu aynı anda ümmetçilik ideali öldü mü sorusuyla eşdeğer. Ümmetçilik fikriyatının, idealinin öldüğünü dile getirenler aynı zamanda "İslamcılık öldü" demeye getiriyorlar. İslamcılığın öldüğü tezini işleyen "sonlu retorik"çiler ümmet fikriyatını, ülküsünü de tarihin boşluğuna terk etmek niyetinde olanlardır.

Ortadoğu'da (bu tanımlamaya olan çekincelerimizi tekrar hatırlatarak) olup bitenlere, sadece Irak yahut Suriye'de birbirinin boğazına sarılmış ümmetin haline bakınca bu "ölümlü" formülasyonlara haklılık payesi vermek işten bile değil. Bu topraklara en yabancı, en aykırı bir tezi, projeyi geçerli kılmak için önce bu toprakların varoluş şartlarını iptal etmeniz, bizi bunların öldüğüne ikna etmeniz gerekmektedir. Tıpkı şu anda sergilenen ve fiiliyata da dökülen görüntüde olduğu gibi... Milliyetçilik temelli kalkışmaları, birbirimizi sekter sebeplerle boğazlamamızı haklı ve kaçınılmaz göstermek için bunca asır geçerli olan bir değerler sabitesinin öldüğüne inandırılmamız gerekiyordu. Hatta kalkışma ve boğazlama sahnelerinin kaçınılmaz ve bu coğrafyanın doğasına ait bir şey olduğuna ikna edecek yaygınlık algısının edinilmesi gerekiyordu. Normal olanın, bu topraklardan beslenen boğazlamanın, ayrışmanın, her bir ulus, kavim, mezhep, aşiret düzeyinde mozaikleşmeden ibaret olduğuna ikna edilmemiz, bunu kanıksamamız gerekiyordu.

Hiç de hayırhah olmayan bir düzene alıştırmamız için de tabii olarak mevcut olan doğallığı, insaniliği, aşinalığı kaybetmemiz ve bunun idrakinin içimizden sökülüp atılması gerekirdi. Yapılmakta olan da bizim bu absürt vahşete, kurtlar sofrasından mal çalmaya, kendi ruhumuzu inkara alıştırmamızdan ibaret!

Bir ideal, bir fikriyat, bir tarihsel tecrübe olarak bir şey "öldü" derken içimizden çekilip alınmak istenen budur.

"İslamcılık öldü" demek bunun temel rüknünden biri olan İslam dayanışması idealinin yıkılması demektir; bu imkanın Müslümanların elinden alınmasıyla eşdeğerdir.

İslamcılık, yani ümmet bilinci, ümmet fikriyatı öldü diyenler hem Anadolu topraklarında hem de geniş anlamda Ortadoğu'da farklılıkların bir arada yaşama imkanının zaten olmadığını, olursa da ancak mozaikleşerek bir arada bulunmak şeklinde ve zoraki yan yanlıklar nizamı içinde olunabileceğini iddia etmektedir. Daha Türkçesi her bir kavim, ulus, mezhep eksenli parçalanma; hep söylenegelen ama ciddiyeti idrak edilmeyen, "beyaz efendiler" in istediği şartlarda yaşamaya zorlanmak demektir.

Ümmet bilincinden rahatsız olan, ümmet/çiliğin zaten bir ütopyadan ibaret olduğunu iddia eden iki tür ideolojik, stratejik fırka var. İlki, Ortadoğu'nun tüm çekim merkezlerinin, değerlerinin

dağılıp mozaikleşme sürecine girmesini önerenler. Bunlar tüm çeşitleriyle milliyetçi ve ulus-devletçi yaklaşımlardır. Tüm güçlerini savundukları ulusların çekim gücünden değil, onları ikna edenlerin stratejik hesaplarından alırlar. Ve bilirler ki varlıklarını ve iddialarını küresel cazibe merkezlerinin iştihasına borçludurlar; bunu da gizlemezler, aşikar telaffuz ederler.

İkinci tür "ölümlü formülasyon"a sarılanlar neo-İttihatçı tekebbür sahipleridir. Osmanlı gibi tarihi meşruiyetten yola çıkarak mütekebbir bir egemenlik formülü icat ederler. Bu jeo-stratejik bakış daha çok tekelci pragmatizmden beslenir.

Her iki yaklaşım da İslamcılık, ümmet fikrinin öldüğüne bizi ikna ederek, inandırarak her şeyi jeo-stratejinin gereklerine indiriyor ve birleştirme adına mütekebbir tahakkümü ya da özgürleştirme adına parçalanmayı, hepimizi sürüngenleştiren bir mozaikleşmeyi savunuyor olabilir. Bunun farkında olup olmamaları, gerçekte bunun sonucunun farklı olmasını murat edip etmedikleri neticeyi değiştirmez.

Sadece yeraltı kaynaklarına ve kültürel renklere değil, tarihi tecrübe zenginliğine de sahip olan coğrafyamız, yani bu toprağın tecrübeleri "sonlu retorik" hakkında çok şey söylemektedir.